

# TIDSLINJE

ETT UTBILDNINGSMATERIAL OM HATBROTT

## NU OCH DÅ – OCH SEN?

Tidslinjen är framtagen för **Vi&Dom** – en utställning om hatbrott som visas på Polismuseet. Tidslinjen tar upp viktiga lagar, händelser och reformer som på olika sätt har med mänskliga rättigheter att göra. Den synliggör också hur saker förändras med tiden.



Polismuseet

# 1864

## LAGEN OM OTUKT SOM MOT NATUREN ÄR



Frans Albert Pettersson



Lars Konrad Johansson

Stockholmspolisens Stadsarkivet 1897

Samlag mellan personer av samma kön ansågs onaturligt och förbjöds 1864. Redan tidigare var sex mellan personer av samma kön förbjudet, men då enbart av religiösa skäl.

### Frans och Lars

På kvällen den 19 augusti 1897 gav sig arbetskarlen Frans Albert Pettersson och måleriarbetaren Lars Konrad Johansson ut till Ladugårdsgärdet. Där hade de sedan sex med varandra. De blev upptäckta av vakter och gripna. Under polisförhöret visade det sig att Frans och Lars hade haft en kärleksrelation i tio år. Till och från hade de varit sammanboende. De dömdes till tre månaders straffarbete för "otukt, som mot naturen är".

### Ur polisförhöret:

*"På derefter framställd fråga huruvida de förut med hvarandra öfvat otukt på liknande naturstridiga sätt, erkände de båda sammanstämmande:*

- att de känt hvarandra sedan öfver tio år tillbaka,*
- att de blifvit bekanta med hvarandra, under det Pettersson bodde i huset No 24 Stora nygatan, der Johansson samtidigt hade anställning,*
- att Johansson derunder vid ett par tillfällen legat öfver nätterna hos Pettersson,*
- att de vid dessa tillfällen legat afklädda tillsammans i Petterssons säng,*
- att de vid dessa tillfällen på enahanda naturvidriga sätt haft samlag med hvarandra,*
- att ingen af dem nu kunde erinra sig hvem som först framkommit med förslaget härom,*
- att Johansson derefter under båda åren 1895 och 1896, vid två tillfällen, en tid hade bott hos Pettersson i huset No 9 Kindstugatan 4 tr upp."*

Carl August Lundström är en av de hundratusentals människor som fotograferats av polisen. Lundström uppgavs ha försörjt sig som dräng, betjänt och barberarbiträde. Vid flera tillfällen tilldrog sig Lundström polisens intresse under slutet av 1800-talet. Lundström rapporterades för stöld, för att ha lurat män som köpt sex, för att ha varit i slagsmål med gardister och han dömdes för lösdriveri.



# 1885 LÖSDRIVERILAGEN

Stockholms stadsarkiv

Stockholms polis, Detektiv Afdelningen

INLÖST & FÖRSLÄND  
den 11/11/1901

Formular 1.

## Förhørsprotokoll

År 1901 den 23 November 1901.

Nr 5701  
Georges Kobel Augustus  
f. matris  
ang.  
varning för lösdriveri.

Signalment:  
Längd 1705 meter  
Statur 088 cm  
Famnått 178 cm  
Kroppbyggnad muskulös  
Hår svart & kvadrigt  
Skägg -  
Ögon bruna  
Näs rak  
Mun ordinarie  
Panna låg  
Ansigtform oval  
Sinnliga kännetecken: tie tillf. later, som i dess qv. sand i tröppor  
ten upprätt, i vända ut. partyngar, berömt i sin sol.  
aradur dvaru figa  
ser i taveln

Åt överkonstapeln *Alrik Karlsson*  
inställes inför mig den 23 November 1901 af matrosen *Angelo Aug. Sten Georges*  
af följande anledning:  
Sedan flera år tillbaka  
habe levid 28-4 vid *Bödelungu*  
ten utgjord en tillfall för ströfva  
de, och ita hända sigelstora men  
personer na löstöriga kvinnor  
af samma slag, hvilka utsteld  
gjorde druckeslag, skrick, och annan  
svak idon i sijn. Den varande lösa  
tie tillf. later, som i dess qv. sand i tröppor  
ten upprätt, i vända ut. partyngar, berömt i sin sol.  
aradur dvaru figa  
ser i taveln

Res.  
Överstämmlare rådet, som funnit  
varningar tillgval förenat, att den  
skall inasigas rista polismyndighet.

Stockholm i kungl. poliskammaren den  
23/11/1901

120 C. 6-01.

Förhørsprotokoll efter förhör med Georges-Kobel.



Gustaf Alrik Karlsson dömdes för lösdriveri i Göteborg 1922. Gustaf var klädd i kvinnokläder vid gripandet.

### Del av lagtext:

1 §. Hvar, som sysslolös stryker omkring från ort till annan utan medel till sitt uppehälle, må, där ej omständigheterna ådagalägga, att han söker arbete, behandlas såsom lösdrivare på sätt i denna lag sägs. Till enahanda behandling vare ock den förfallen, hvilken eljest, utan att äga medel till sitt uppehälle, underlåter att efter förmåga söka ärligen försörja sig och tillika förer ett sådant lefnadssätt, att våda däraf uppstår för allmän säkerhet, ordning eller sedlighet.

På den här tiden hade Polisen i uppgift att "uppfostra" allmänheten. Den som inte kunde bevisa att han eller hon hade arbete blev registrerad och varnad. Många utsatta grupper tvingades till straffarbete, särskilt romer och resande folk. I sina rapporter beskriver polisen dem som "tattare". Det ansågs värre än att vara "vanlig" lösdrivare. De uppfattades också som särskilt kriminella.

Köksbiträdet Gustav Alrik Karlsson blev gripen i Göteborg den 1 april 1922 och anhållen för lösdriveri. Han var då klädd som kvinna och hade ett löshår fastsatt över sitt eget. "Förklädnaden var anlagd i oredligt syfte och för att få tillfälle att bedraga andra män" står det i polisrapporten.

År 1899 varnades Angelo Augustino Georges-Kobel för lösdriveri. På baksidan av kortet har polisen bland annat antecknat att Georges-Kobel är kringgående handlande och "till hälften n-ras". Även hbtqi-personer var en grupp som blev extra bevakade. De utsattes ofta för polisens särbehandling.

# 1914

## LAGEN OM INRESEFÖRBUD FÖR ZIGENARE



Maria Kihlbaum, Sundsvalls museum

Romskt läger besöks av välgörenhetskvinnor 1897.

*”Utländsk zigenare även som utlänning, som uppenbarligen har för avsikt att söka sitt uppehälle genom bettlande eller att under vandring från ort till annan vinna sin utkomst genom utförande av musik, förevisande av djur eller annan dylik sysselsättning, må vid ankomsten till riket eller omedelbart därefter av polismyndighet avvisas.”* Utdrag ur lagtexten.

### **LAGEN OM INRESEFÖRBUD FÖR ZIGENARE**

År 1914 bestämde regeringen att de utlänningar, som uppfattades som kriminella eller asociala, inte fick stanna i eller komma in i Sverige. Tre år senare infördes passtvang för utlänningar.

# 1922 RASBIOLOGISKA INSTITUTET

Statens institut för rasbiologi arbetade utifrån idén om rasens renhet. Man registrerade och undersökte de raser man ansåg vara dåliga. Tanken var att "olämpliga" personer inte skulle försämra den "svenska rasen".

Den svenska folkstammen skulle förbättras, hette det. År 1933 infördes en lag om sterilisering. Den innebar att staten kunde bestämma vilka som fick skaffa barn. Steriliseringarna sades vara frivilliga, men många kvinnor tvingades att sterilisera sig. Lagarna fanns kvar ända fram till 1975. Mellan 1973 och 2013 var sterilisering ett villkor för att korrigera kön.

*"Det är i folkets rasegenskaper som vår förmåga och kraft ytterst bottna. För en nation är bevarandet av rasens goda egenskaper av utomordentlig betydelse i den ständigt fortgående tävlingskampen mellan folken. Nationens kraft, välstånd och kultur bero därav. Därför utgör blandning med en icke likvärdig ras en av de största farorna för ett högt stående folk."*

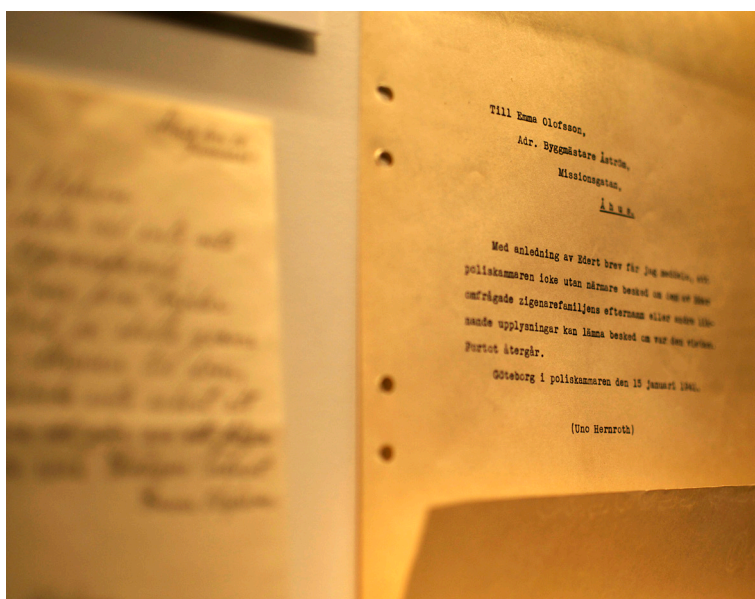
Utdrag ur en soldatinstruktion från 1928.  
Skriften skickades ut till 100 000-tals soldater och officerare i Sverige.



Krumcirkel för mätningar av huvudet. Användes för att rasbestämma människor. Inköpt i Paris 1897.

# 1927 UTLÄNNINGSLAG

Noomi Friedel

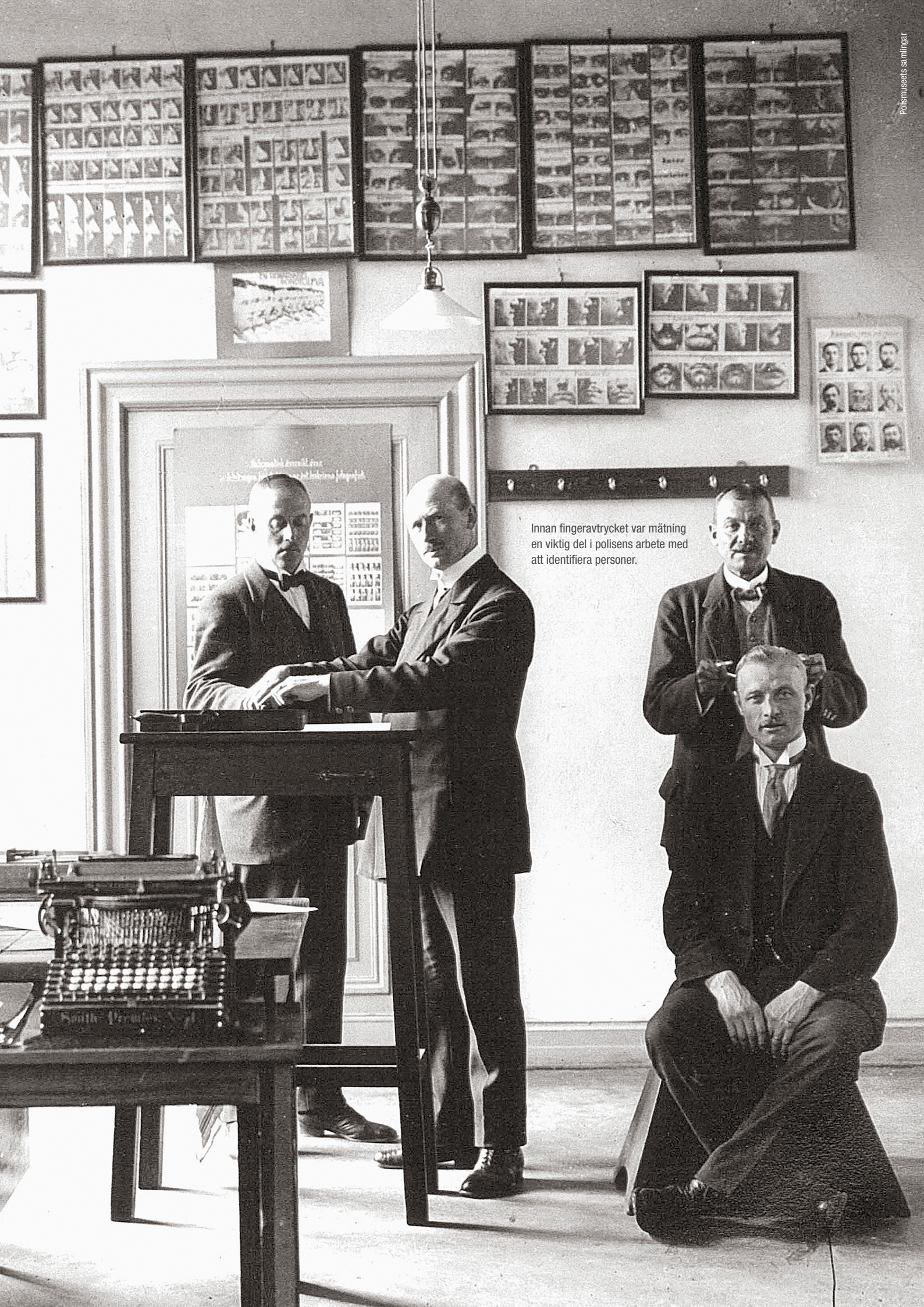


Brevväxling mellan fru Emma Olofsson och polisintendent Uno Hernroth. Emma ville ha uppgifter om romer, som hon tror flyttat till området. Uno valde att inte lämna ut uppgifterna.

Sverige fick sin första utlänningslag 1927. Tanken var att skydda den svenska arbetsmarknaden från utländska personer. Lagen var delvis rasistisk. Herman Lundborg, professor vid Institutet för rasbiologi, hade länge hävdade att det behövdes en kontroll av invandringen. "Undermåliga individer av främmande raser" skulle inte få resa in i Sverige. Svensk flyktingpolitik blev så småningom mer öppen. År 1942 släppte staten även på den hårda hållning som Sverige haft mot judar.

## Brevväxling Emma och Uno

Under andra världskriget var många grupper utsatta för mer förföljelse än tidigare. Ett par år senare skulle svenska staten på allvar börja arbeta med de så kallade "zigenarinventeringarna". I ett brev till polismästare Uno Hernroth undrar en kvinna var "zigenarna" i Göteborg är bosatta.



Innan fingeravtrycket var mätning en viktig del i polisens arbete med att identifiera personer.

# 1939 ANDRA VÄRLDSKRIGET



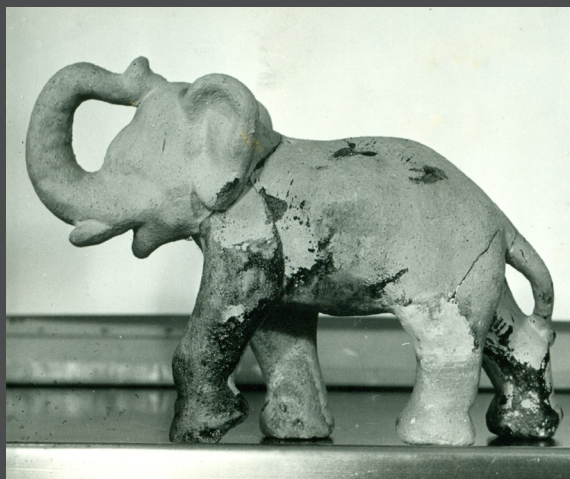
1 september 1939 inleddes andra världskriget. Det pågick i sex år. Omkring sex miljoner judar mördades av nazisterna. Även romer, homosexuella och funktionsnedsatta mördades i hundratusentals. Dessutom förföljde, fängslade och dödade Nazityskland tusentals andra människor, främst politiska motståndare.

# 1944 HOMOSEXUALITET = "PSYKISK SJUKDOM"

Under 1930-talet diskuterade politiker, läkare och andra ledande i samhället om homosexualitet skulle vara straffbart. Nu började man se mer på personens psyke – varför var hen homosexuell? Diskussionerna ledde fram till att homosexualitet betraktades som en psykisk sjukdom som kunde botas.

## Gösta

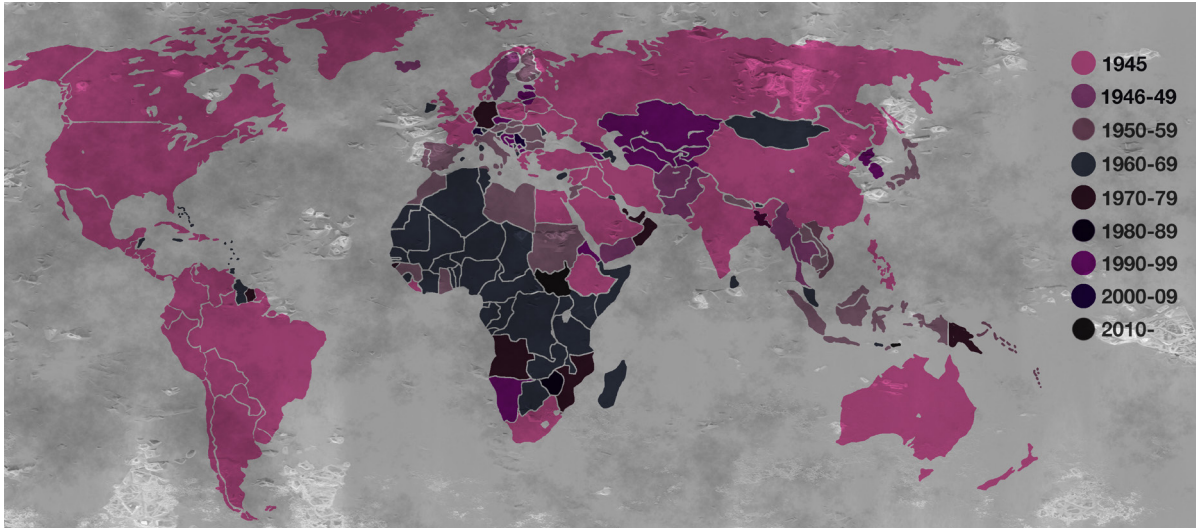
I augusti 1959 hittades en man i 50-årsåldern död i sin lägenhet i Stockholm. Han hade blivit svårt misshandlad med en elefant i keramik och sedan strypt. Polisen kopplade tidigt ihop motivet med offrets sexuella läggning. Mördaren uppgav att han hade blivit rasande när han insåg att offret var homosexuell och ville göra närmanden. Idag skulle förmodligen brottet klassas som ett hatbrott.



Denna prydnadselefant användes som tillhygge för att mörda Gösta Berggren. Elefanten gick i bitar vid mordet, men limmades ihop under utredningen.



# 1948 DEKLARATIONEN AV DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA



Karta över vilka länder som skrivit under Genève-konventionen.

Deklarationen av de mänskliga rättigheterna är ett dokument på 30 artiklar som förklarar våra mänskliga rättigheter. I Paris den 10 december 1948 skrev medlemsländerna i Förenta nationerna under dokumentet. Det gjorde även Sverige. Det var första gången som grundläggande mänskliga rättigheter ansågs gälla alla människor.

År 1951 kom en konvention, en överenskommelse, om flyktingars rättigheter. Den kallas för Genève-konventionen. I Sverige gäller den sedan 24 januari 1954. Konventionen

tar upp vilka skyldigheter en stat har vid behandlingen av flyktingar. Den tar också upp vilka personer som räknas som flyktingar och vilka som inte gör det (till exempel krigsförbrytare).

### Artikel 1:

*Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter. De har utrustats med förnuft och samvete och bör handla gentemot varandra i en anda av gemenskap.*

# 1948 JÖNKÖPINGS-KRAVALLERNA

Jönköpingsposten

SF-intervju med "de vitas" ledare:

## Slut med tattarkravallerna om tattarna nu håller sig lugna

— Vad på mig och mina vänner ankommer blir det i fortsättningen lugnt på Östra torget och kvarteren däromkring. "Kravallerna" i går kväll var de sista, och tattarna får nu vara i fred. Detta dock under förutsättning att de låter bli att överfalla oskyldiga människor. Om de inte gör det eller försöker ta hämnd för den senaste ledans intervju kommer det inte bli några medhjälpare de tar hit från andra platser, ty då skall de få så mycket stryk som de aldrig tidigare fått även om jag och mina vänner skall behöva "sitta inne" i hela vårt liv.

Den, som yttar detta vid ett samtal med Stockholms Frikåda medarbetare, är chauffören Torsten Bengtsson, yngre chauffören, från Malmberg ledare för de senaste dagarnas antitattardemonstrationer i Jönköping.

— Orsaken till att vi igångsatt demonstrationerna, var att vi förfäddiga gärna blivit överfallna av tattarna, som alltid uppträder i flockar om 7-10 man. Efter överfallen är det svårt att skaffa hjälp av oss. De söker nämligen kategoriskt och överfaller aldrig någon i vittnes närvaro. Deras kvinnor är lika svåra som männen, och taktiken är att senare gå på offer bakifrån. För att få vara i fred kom vi på idén att sätta skrick i dem. Nu har vi nått vårt mål, och i fortsättningen tänker vi, som nämnda, låta dem vara i fred. Men försöker de sådana skick de

de på lördagskvällen utan ha varit i armén. Om vi tänkt på böterna? Ingen risk, redaktör! Större delen av våra invändiga sympatiserar med oss, och det är så många, som erbjuder sig att betala böterna för oss, så att den saken ordnar sig nog smidigt.

Vad gårdagens "kravaller" beträffar började de så smått vid 18-tiden, då en skårig tattare länderen kom

### Förnämlig engelsk hornmusikkår skall gästa länet i aug.

STOCKHOLM, 2 juli (TT) En av förhållingsarmén i England förtidiga hornmusikkårer The Club Farnham, kommer att gästa Sverige under augusti.

Borjas givna i Borås den 4 augusti, och på väg upp emot Stockholms län i söndags. Jönköping, den 3 augusti.

Jönköpingspostens första nummer (chauffören Torsten Bengtsson) fanns på taggen, och några av hans bästa promenerande i Västra Högskolan i skilskap med sin 8-åriga son, Linus, som är kramskållande i Västra

Midsommaren 1948 bröt kravaller ut i Jönköping. En skrothandlare ansåg sig förolämpad av resandefolket. Han samlade ihop en lynchmobb för att jaga ut "olämpliga" personer ur staden. Flera personer som hörde till resandefolket blev misshandlade. Polisen och medier teg till stor del under de fem dagar som de värsta kravallerna pågick. Till slut stoppade polisen det hela. Några av de inblandade fick fängelsestraff. Men skrothandlaren och hans anhängare tyckte att de hade gjort rätt.

# 1948 LAG: HETS MOT FOLKGRUPP LEX ÅBERG

IBL Bildbyrå



Einar Åberg levde 1890–1970. Han avskydde judar och talade illa om dem under större delen av sitt liv. I skyltfönstret till hans bokhandel fanns information om att judar inte fick gå in i affären. På grund av detta blev Einar Åberg dömd för förargelseväckande beteende.

1941 startade han Sveriges antijudiska kampförbund. Einar Åberg var själv enda medlemmen. Han förnekade förintelsen under andra världskriget och spred senare antisemitiska flygblad och broschyrer. Det här väckte avsky i omvärlden. Sverige fick stark kritik på grund av Einar Åbergs verksamhet. Det var en av de viktigaste anledningarna till att en lag om hets mot folkgrupp infördes i Sverige 1948.

Einar Åberg var en av de första som dömdes utifrån den lagen, som länge kallades Lex Åberg. Brottet hets mot folkgrupp finns i **brottsbalken 16 kapitlet, 8 paragrafen**:

*Den som i uttalande eller i annat meddelande som sprids hotar eller uttrycker missaktning för folkgrupp eller annan sådan grupp av personer med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse eller sexuell läggning, döms för hets mot folkgrupp till fängelse i högst två år eller om brottet är ringa, till böter.*

# 1951 RELIGIONS- FRIHETSLAGEN

Religionsfrihetslagen bestämmer att alla har rätt att utöva sin religion och att alla fritt får delta i religiösa sammankomster. Lagen säger också att ingen är skyldig att tillhöra något trossamfund. Nu kunde svenska medborgare lämna Svenska kyrkan, utan att behöva ansluta sig till någon annan församling. Fram till 1996 blev alla barn medlemmar i Svenska kyrkan om deras föräldrar var medlemmar. År 2000 skiljdes Svenska kyrkan från staten.



Tina Helmersson Landgren

# 1977 SAMER ERKÄNNES SOM URFOLK

Rolf Kjellström, Nordiska museet



Sveriges riksdag bestämde 1977 att samer är ett urfolk i Sverige. Det innebar att samer fick kulturella rättigheter, men inte samma rätt till självbestämmande som "vanliga" medborgare i landet. Med kulturella rättigheter menas möjligheten att bevara, utveckla och överföra sin etniska identitet, kultur, sociala institutioner och traditionella livsmiljö.

# 1979 SJUKDOMSSTÄMPELN FÖR HOMOSEXUALITET TAS BORT

OX



Aktionen i trappan på Socialstyrelsen 1979.

År 1979 sjukanmälde sig ett antal personer i Sverige för att "de var homosexuella". På det här sättet ville de protestera mot att homosexualitet fortfarande betraktades som en sjukdom. Aktivister ockuperade Socialstyrelsens huvudkontor. Inom några få månader blev Sverige ett av världens första länder att slopa uppfattningen om att homosexualitet var en sjukdom.

# 1991

## OROLIGHETER I LANDET



Under åren 1991–1992 utsattes 117 flyktingförläggningar för olika attentat. Under dessa år sökte hundratusentals människor asyl i Sverige. De flesta flydde kriget i Balkan. Samtidigt präglades Sverige av ett hårt debattklimat och många protesterade mot de stora flyktingströmmarna. Situationen påminner om den som finns idag.

*Historien går ofta i cykler. På 1990-talet var flyktingförläggningar ett nytt fenomen. Motståndet och fiendtligheten till dessa växte sig oerhört stark. Det kom vågor av protestaktioner i form av protestlistor och fysiska attacker. Det spreds rykten om de som bodde på flyktingförläggningarna. Att de till exempel stal saker i affärerna och pratade skit om svenskar på sitt hemspråk. Attentaten mot flyktingförläggningarna var oftast inte organiserade.*

Helene Lööv, forskare och universitetslektor.

# 1991

## LASER- MANNEN

Den 3 augusti 1991 skjuter John Ausonius, den så kallade laser-mannen, sitt första offer. Han greps den 12 juni 1992. Han dömdes av Stockholms tingsrätt för ett mord, nio mordförsök samt tre bankrån. Alla offer hade invandrarbakgrund. John Ausonius har i intervjuer sagt att han inspirerades av framgångarna för Ny Demokrati.

Ny Demokrati var ett högerpopulistiskt parti som satt i Sveriges riksdag mellan 1991 och 1994.



# 1994 STRAFFSKÄRPNINGSGREGLN

Regeln innebär att hatbrott ska dömas hårdare än om brottet inte hade ett hatmotiv. Om motivet var att kränka en person, en folkgrupp eller en annan grupp på grund av ras, hudfärg,

nationellt eller etniskt ursprung eller trosbekännelse så ska det ge ett strängare straff. År 2002 tillkom sexuell läggning samt annan liknande omständighet som motivgrunder.

# 1995 KNIVMORDET I KLIPPAN



Bilder från Polisens utredning.  
Bild 1 visar fyndplatsen.  
Bild 2 visar tygmärken som satt på gärningspersonens högra arm.



Lördagen den 9 september 1995 attackeras 22-åriga Gerard Gbeyo i Klippan centrum av två nynazistiska ungdomar. En av dem sticker honom i bröstkorgen med en kniv. Gerard Gbeyo lyckas fly, men förblöder i ett buskage. Där ligger han till sen eftermiddag nästa dag. Gerard var asylsökande från Elfenbenskusten och på tillfälligt besök i Klippan. Gärningspersonerna hade kopplingar till vit makt-rörelsen. Referatet från Högsta domstolen berättar detta om gärningsmannen:

*”bär hakkors och andra nazist-symboler för att ’sätta skräck i folk’. Folk i hans omgivning får härigenom respekt för honom. Han använder sig således av den makt som symbolerna uttrycker för att själv få makt men även för att påminna folk om att nazismen fortfarande lever. P.L. brukar också bära kängor med stålhättor, bomberjacka och var tidigare även rakad på huvudet.”*

Gärningsmannen döms till fyra års fängelse för mord. Det ansågs vara en försvårande omständighet att motivet var att kränka en person, en folkgrupp eller en annan sådan grupp av personer på grund av ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse eller annan liknande omständighet.

# 2001

## TERRORATTENTATET I USA DEN 11 SEPTEMBER

NY Times, TT

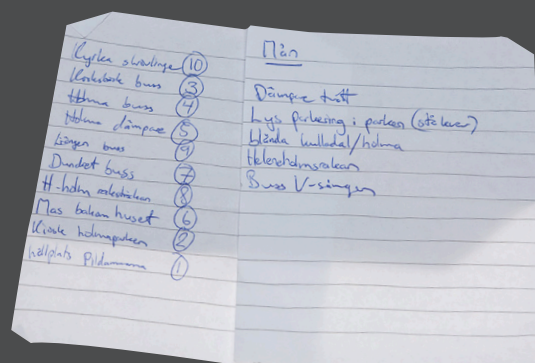


Två flygplan flyger in i skyskrapporna vid World Trade Center i New York. Närmare 3 000 personer dör.

Den islamistiska rörelsen al-Qaida tar på sig skulden för attentatet. Terrordådet bidrar till att islamofobin i Sverige ökar, liksom skadegörelse av moskéer och kränkningar av muslimer. Globala konflikter påverkar Sverige alltmer.

# 2003

## SERIESKYTTEN PETER MANGS



Beslagtagna föremål som tillhört Peter Mangs: rånarluva (gjord av ett knäskydd) och anteckningar.

Peter Mangs letar upp och skjuter personer med invandrarbakgrund. Hans första offer är Kooros Effatian, som hittas död på sin soffa den 13 juni 2003. Peter Mangs grips den 9 november 2010 och döms för två mord, fyra mordförsök och tre fall av grovt olaga hot.

# 2007 HATBROTTS- JOURN



## Polisens första hatbrottsenhet bildas och får namnet Hatbrottsjouren

Lars Hedelin



Göran Stanton, Hatbrottsgruppen i Stockholm.

*Jag började som utredare i mitten på maj 2007. Det var inte många som sökte utredartjänsterna och en månad innan projektet skulle starta så fanns det bara en utredare. En vecka efter att projektet hade startat var det en man med yxa som gick till attack mot en kurator på RFSL\*. Vi började alltså med denna utredning innan Hatbrottsjouren officiellt var invigd. Hatbrottsjouren behövdes verkligen.*

*2008 blev Hatbrottsjouren permanent och döptes om till Hatbrottsgruppen. Då hade gruppen under åren haft väldigt hög status externt men låg status inom polisen. När Daniel Godman blev chef för Hatbrottsgruppen 2014 ökade gruppens status även inom polisen. Hans intresse för mänskliga rättigheter har betytt väldigt mycket för vårt arbete.*

Hatbrottsgruppen bytte namn till Demokrati- och hatbrottsgruppen 2015.

\* Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas, transpersoners och queeras rättigheter.

# 2008 ANTISEMITISMEN I SVERIGE ÖKAR

**Israel inleder operation "Cast lead" mot Palestina. Antisemitismen i Sverige ökar. Skadegörelse av synagogor och kränkningar mot judar ökar. Bakgrunden är att konflikten mellan Israel och Palestina förvärras.**

Svenska kommittén mot antisemitism (SKMA)



Martin Magmorn



Anders Wigerfelt, fil.dr i historia, specialiserad på hatbrott.

*Religionen har blivit mer laddad än tidigare. Det är till exempel ganska nytt att vi pratar om muslimer som grupp. Attityden har förändrats efter attentatet på World Trade Center den 11 september. Globaliseringen har också lett till att konflikter som finns i världen nått Sverige på ett annat sätt än tidigare. Israel-Palestina-konflikten finns i Sverige. Man blandar ihop Israel med judendom. Vi kallar det för nyantisemitism.*

# 2009 SOCIALSTYRELSEN AVSKAFFAR DIAGNOSEN TRANSVESTISM

istockphoto



Transvestiter anses inte längre ha en psykisk störning. Socialstyrelsens förändring betonar att transvestism varken är en sjukdom eller något perverst. Transsexualism är fortfarande en diagnos då man ofta behöver könskorrigering behandling.

# 2011 SAMER ERKÄNNES SOM FOLK I SVERIGES GRUNDLAG

Carl-Johan Utsi, TT



Timimie Märak och ungdomar protesterar mot gruvnäringen.

Sverige erkänner att samer är både ett folk, ett urfolk och en nationell minoritet. För samer har det stor betydelse. Det innebär att samer får större rätt till självbestämmande och en starkare ställning i samhället än tidigare.



# 2013 POLISENS ROMREGISTER AVSLÖJAS

Hampus Andersson, TT



I oktober 2013 avslöjar Dagens Nyheter att polisen i Skåne har ett register över romer. Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten utredde ärendet. Man kom fram till att registret var olagligt. Enligt Dagens Nyheter har så många som 4 741 personer registrerats. Av dem är över 1 300 barn.

Lars Hedelin



Erland Kaldaras, Romska ungdomsförbundet.

*Jag anser att polisens romregister är ett av de största hatbrotten som skett i svensk historia. Men ingen pratar om det idag. Varför är vi med i ett polisregister? Ingen av de som finns med i registret är dömda eller misstänkta för brott. Trots det känner vi oss misstänkta och dömda. Många romer har tappat förtroendet för polisen. De som ska hjälpa oss när vi är i yttersta nöd. Många oroar sig över vad som kommer att hända. Kommer de att omhänderta våra barn? Ungdomar oroar sig mycket för framtiden. Vad händer när jag ska söka jobb och lägenhet?*

Erland Kaldaras, Romska ungdomsförbundet.

# 2013 ROMER ÄR EUROPAS MEST UTSATTA OCH DISKRIMINERADE GRUPP

Patrick Persson, TT



Attentat mot EU-migrantläger i Malmö.

EU:s byrå för grundläggande rättigheter slår fast att romer är Europas mest utsatta och diskriminerade folkgrupp. Samtidigt ökar attackerna mot romer och romska EU-migrantläger i Sverige.

År 2014 ger regeringen ut en vitbok om övergrepp och kränkningar av romer under 1900-talet. Regeringen anser att vitboken är viktig för att stärka arbetet med att förbättra romers mänskliga rättigheter.

# 2013

## ATTACKEN I KÄRRTORP

Hampus Andersson, TT



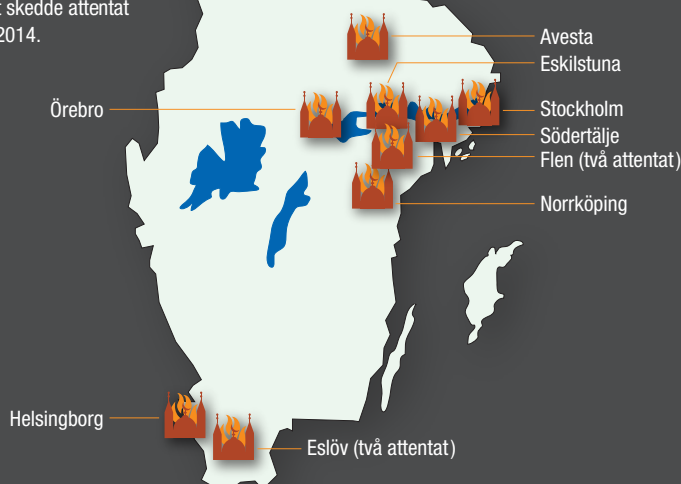
Den 15 december 2013 arrangerade nätverket Linje 17 en antirasistisk demonstration i Kärrtorp. Det var en reaktion mot rasistisk aktivitet i stadsdelen. Ett hundratal personer deltog. Demonstrationen blev våldsamt attackerad av beväpnade nazister. En vecka senare deltog omkring 16 000 personer i en antirasistisk manifestation i Kärrtorp, den största i Sverige någonsin.

# 2014

## ATTENTAT PÅ MOSKÉER ÖKAR

Under det här året utsätts moskéer för systematiska attacker, i genomsnitt en per månad. Det rör sig om bränder, krossade fönsterrutor och sprejade hakkors.

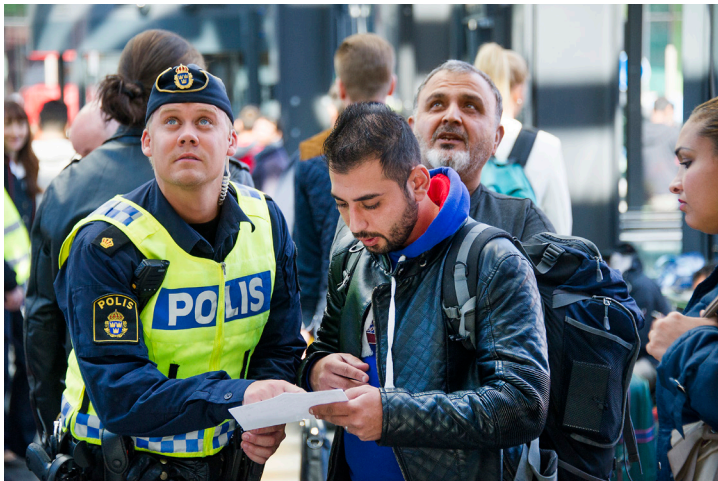
Platser där det skedde attentat mot moskéer 2014.



Tina Helmersson Landgren

# 2015 STORA FLYKTINGSTRÖMMAR

Lars Hedelin



162 000 människor sökte asyl i Sverige 2015. Flertalet flydde från kriget i Syrien. Missnöjet mot Sveriges flyktingpolitik växer inom vissa grupper, vilket leder till oroligheter. Medborgargården som till exempel Soldiers of Odin etablerar sig i Sverige.

Det regeringskritiska "Folkets demonstration" har regelbundna demonstrationer. Sverigedemokraterna lyfter upp invandrarfrågan som nummer ett på sin agenda och blir Sveriges tredje största parti.

# 2015 ATTACKEN PÅ KRONANS SKOLA



Bilder från polisens brottsutredning.

Den 22 oktober 2015 attackerade 21-åriga Anton Lundin Pettersson Kronans skola i Trollhättan. Tre personer dog. Han sköts senare av polisen. Samtliga personer som blev

attackerade var mörkhyade. Det polisen fann hemma hos Anton Lundin Pettersson visade tydligt att han var främlingsfientlig.

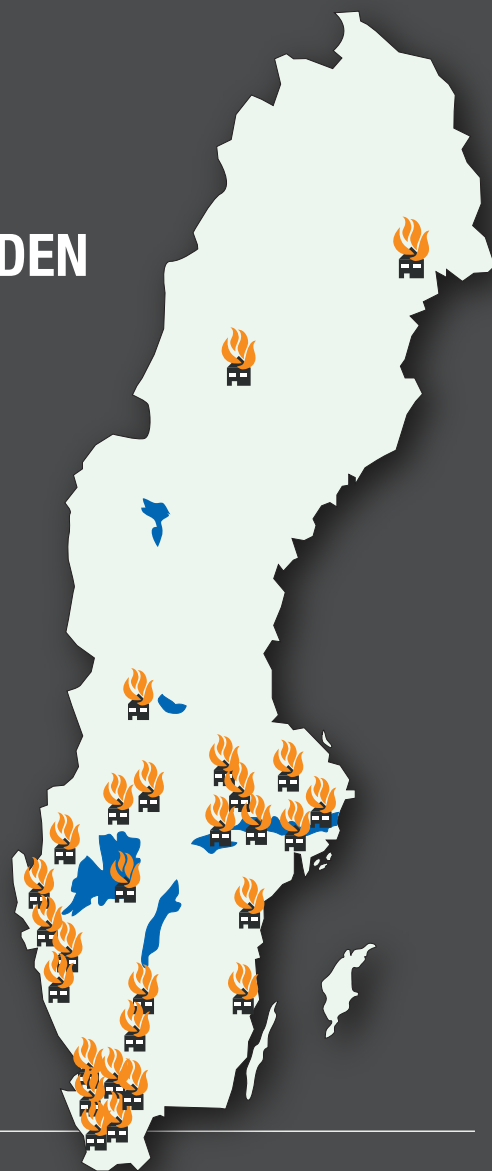
# 2015 BRÄNDER PÅ ASYLBOENDEN

Över 40 asylboenden, eller planerade asylboenden, sätts i brand eller saboteras under året. Att utreda attentaten är svårt, eftersom det finns så lite att gå på. Attackerna har skett över hela landet.

*Om vi jämför attackerna på flyktingförläggningarna under 1990-talet med attackerna på asylboenden idag finns det både likheter och skillnader. Idag attackeras oftare byggnader där man planerar asylboenden, då man vet att kommunerna ofta backar och stoppar planerna. På sociala medier läggs listor ut på hur man ska göra för att stoppa planerna för asylboenden. Även rykten om de boende sprids på nätet. Sociala medier och internet har gjort att den lokala ryktesspridningen kan spridas med vindens hastighet.*

Helene Lööw, forskare och universitetslektor.

Bränder på asylboenden 2015.



Tina Helmersson Landgren

# 2016 POLISEN SATSAR PÅ BROTT MED HATBROTTSMOTIV

Mimra Ridderslöpke



Dåvarande rikspolischef Dan Eliasson under en konferens om hatbrott.

År 2015 togs beslut om att polisen skulle lägga extra mycket resurser på grundläggande fri- och rättigheter. Man ville också att polisens förmåga att utreda hatbrott skulle höjas i hela landet.

I dag finns demokrati- och hatbrottsgrupper i Malmö, Stockholm och Göteborg. De tre grupperna arbetar med utredning, inre och yttre samverkan samt utbildning av poliser. De deltar även i dialoger, debatter och seminarier som berör hatbrott, bland annat tillsammans med representanter för utsatta grupper.

# 2016 DÖDSSKJUTNINGARNA I ORLANDO

Jim Young / Reuters / TT



Den 12 juni dödades 50 människor och 53 skadades i ett skott drama på en nattklubb i Orlando. De allra flesta var hbtqi-personer. Gärningspersonen Omar Mateen höll människor som gisslan i flera timmar innan han till sist blev övermannad och skjuten av polisen. Omar Mateen var radikaliserad och hade inspirerats av terrororganisationen IS. Händelsen har klassats som en terrorattack och ett hatbrott riktad mot hbtqi-personer.

# 2017 BRANDATTACK MOT JUDISKA FÖRSAMLINGENS LOKALER I GÖTEBORG

Judiska församlingen i Göteborg



Den 9 december kastade ett antal personer flaskor med brinnande bensin mot bilar som stod parkerade utanför synagogan. Flaskorna orsakade flera brandhärddar. Vid tillfället pågick en chanukkafest för ungdomar inne i den judiska församlingens lokaler.

Attacken bedömdes av tingsrätten i Göteborg som ett hatbrott, då syftet enligt domen varit att skada och kränka den judiska befolkningen. Tre personer dömdes för grovt olaga hot och försök till grov skadegörelse.

# 2018 STÄRKT SKYDD FÖR TRANSPERSONER

Anna Furumark



Riksdagen fattar beslut om att skydda transpersoner mot hatbrott, olaga diskriminering och förolämpning. Det innebär att transpersoner inkluderas och erkänns i en svensk grundlag för första gången. De inkluderas också i lagen om hets mot folkgrupp.

# 2018 BRANDATTACK

Bild från polisens förundersökning



En judisk kvinnas hus bränns ner i Lund den 9 oktober – en händelse som blev en nyhet över stora delar av världen. Kvinnan hade under en period före branden utsatts för olika typer av ofredande/hot av antisemitisk karaktär.

# 2020 TRANSPERSONER FÅR ERSÄTTNING FÖR TVÅNGSSTERILISERING



I december 2020 meddelas att 530 personer får ersättning på 225 000 kronor vardera efter att de tvingats till tvångssterilisering vid ändring av juridiskt kön.

# 2021 POLISENS ARBETE MED ATT VÄRNA DEMOKRATIN FORTSÄTTER

Minna Ridderstolpe



- Vad var lösdriverilagen?
- Vilket år infördes religionsfrihetslagen i Sverige och vad innebär den?
- Vad innebar utlänningslagen från 1927?
- Vad är Genèvekonventionen?
- När avskaffades tvånget att sterilisera sig för att få byta kön?
- Vad innebär artikel 1 i FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna?
- Vad var Lex Åberg?
- Vilket år avskaffades diagnosen transvestism?
- Hur har synen på homosexuella förändrats från 1800-talet fram till idag?

